

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Професор
з науково-методичної та
навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

08 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МІСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

зі спеціальності: 8.02030201 «Історія»

Історико-філософський факультет

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1921
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 20 16 р.

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма **Історія міської культури** для галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», спеціальності 8.02030201 «Історія».

Розробники:

доцент кафедри історії України Київського університету імені Бориса Грінченка кандидат історичних наук, доцент Будзар Марина Михайлівна,

професор кафедри історії України Київського університету імені Бориса Грінченка доктор історичних наук, професор Салата Оксана Олексіївна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії України Історико-філософського факультету

Протокол від «7» вересня 2016 року № 7

Завідувач кафедри історії України _____ **О. О.Салата**

©Салата О. О., Будзар М. М., 2016 р.

©Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми	5
Тематичний план	6
Програма	8
Шкала оцінювання	20
Система оцінювання навчальних досягнень студентів	21
Індивідуальна навчально-дослідна робота	19
Система поточного і підсумкового контролю знань	21
Рекомендована літератури	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія міської культури» (далі – Програма) є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою історії України Історико-філософського факультету на основі Освітньої програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 032 Історія і археологія відповідно до затверджених навчальних планів.

Програму розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII з урахуванням Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04. 2015 р. № 266 та Наказу «Про затвердження тимчасового положення про організацію освітнього процесу» Київського університету імені Бориса Грінченка № 60 від 27.02.2015.

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання в Київському університеті імені Бориса Грінченка відповідно до вимог ОКХ, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Навчальна дисципліна «Історія міської культури» є складовою частиною циклу дисциплін професійно-практичної підготовки, нормативного блоку навчальної програми.

Мета – презентація становлення та еволюції форм міської культури на українських теренах у загальноєвропейському культурному контексті на основі міждисциплінарного підходу (історична урбаністика, культурна антропологія, діяльнісний підхід в культурі, типологія соціальних груп та їхня культурна активність тощо).

Завдання:

1. змістовно та проблемно продовжити процес фахової підготовки студента-історика за спеціалізацією «Міські студії» шляхом наслідування навчальних курсів першого року магістерської програми «Домодерне місто» та «Модерне місто»;
2. сформуванню уявлення про міську культуру як історико-культурний та соціокультурний феномен на основі аналізу теоретико-методологічних засад її вивчення;
3. визначити специфіку міста як фактору та результату соціокультурного розвитку суспільства;
4. розвинути уявлення про просторово-часовий континуум міської культури у історичній перспективі та закономірності еволюції її форм і типів на теренах України.

Навчальні результати / досягнення:

1. наявність у студентів цілісного розуміння міської культури як результату життєдіяльності міста на конкретно-історичних етапах становлення його як соціокультурного феномену;
2. вироблення у студентів вміння оцінювати та узагальнювати результати міських культурних практик відповідно до історичного контексту та розглядати їх як невід’ємну частку історичного процесу;
3. сформованість дослідницьких навичок у царині історії міської культури на основі написання наукових статей за проблематикою курсу.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 300, із них:

- лекції – 40 год;
- семінарські заняття – 40 год;
- самостійна робота – 170 год.;
- модульний контроль – 20 год.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Історія міської культури

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: 20	Шифр і назва галузей знань: 0203 Гуманітарні науки	Частина програми: <i>нормативна</i> .
Кількість змістовних модулів: 4	Шифр і назва напрямів підготовки: 8.02030201	Рік підготовки: <i>другий</i> . Семестр: <i>сьомий</i> .
Загальний обсяг дисципліни: <i>300 годин</i>	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«другий магістерський»</i>	Лекції: 40 Семінарські заняття: 40 Самостійна робота: 170
Кількість тижневих годин: 8		Модульний контроль: 20 Вид підсумкового контролю: <i>іспит</i>

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

- разом (Р);
- аудиторні (А);
- лекції (Л);
- семінарські заняття (СЗ);
- практичні заняття (ПЗ);
- самостійна робота (СР);
- модульний контроль контроль (МК).

Розділ I

Теоретико-методологічні основи вивчення історії міської культури

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Р	А	Л	СЗ	ПЗ	СР	МК
Змістовий модуль I								
<u>Міська культура як предмет історико-антропологічних та соціокультурних досліджень</u>								
1.	Міська культура як предмет історико-антропологічних та соціокультурних досліджень	12	4	2	2	–	8	–
2.	Місто як фактор і результат соціокультурного розвитку суспільства	12	4	2	2	–	8	–
3.	<u>Колоквіум 1.</u> Місто, людина, культура в спадщині Г. Зіммеля, Л. Мамфорда, М. Анциферова	6	2	–	–	–	4	2
	Разом	30	10	4	4	–	20	2
Змістовий модуль II								
<u>Місто як фактор і результат соціокультурного розвитку суспільства</u>								
4.	Міські спільноти як творці культури	12	4	2	2	–	8	–
5.	Міські спільноти як творці культури	12	6	2	4	–	6	–
6.	<u>Колоквіум 2.</u> Міська культура як предмет семіотичного аналізу в роботах У. Еко, Вяч. Вс. Іванова, Т. Возняка	6	2	–	–	–	4	2
	Разом	30	12	4	6		18	2
Змістовий модуль III								
<u>Просторово-часовий континуум міської культури – від давнього міста-держави до сучасного мегаполісу</u>								
7.	Просторова модель міста в історико-культурній перспективі	8	4	2	2	–	4	–
8.	Європейські міста як репрезентанти історично обумовлених форм культури	8	3	2	1	–	5	–
9.	Історія та сьогодення в культурі сучасного мегаполісу	8	3	2	1	–	5	–
10.	<u>Колоквіум 3.</u> Міста і міська культура як продукт життєдіяльності соціуму в роботах Ф. Броделя і Ж. леГоффа.	6	2	–	–	–	4	2

	<i>Разом</i>	30	12	6	4	–	18	2
Змістовий модуль IV								
<u>Еволюція форм міської культури на теренах України</u>								
8.	Міське / сільське, столичне / провінційне, центральне / периферійне, національне / регіональне у культурному житті українських міст	10	4	2	2	–	6	–
9.	Еволюція форм міської культури в Україні відповідно до історичної доби	20	8	4	4	–	12	–
11.	Колоквіум 4. Презентація та обговорення наукових робіт студентів з проблематики курсу.	14	2	–	–	–	12	2
12.	Колоквіум 5. Презентація та обговорення наукових робіт студентів з проблематики курсу.	16	2	–	–	–	14	2
	<i>Разом</i>	60	16	8	6	–	44	2
Змістовний модуль V								
<u>Особливості розвитку архітектури як мистецтва та її історичний розвиток</u>								
13.	Особливості архітектури як мистецтва та її історичний розвиток	10	2	2	–		8	
14.	Архітектура як вид мистецтва в ряду видів образотворчих мистецтв	12	6	2	4		6	
15.	Первісна архітектура на території нашої країни. Архітектура трипільських поселень.	12	6	2	4		6	
16.	міська архітектура доби Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	38	8	2	2		30	4
	<i>Разом</i>	72	22	8	10		50	4
Змістовний модуль VI								
<u>Міська архітектура X-XIV століття</u>								
17.	Польсько-литовська доба, архітектоніка міського простору середньовічних міст	8	4	2	2		4	
18.	Архітектура Відродження в Речі Посполитій та на українських землях	16	12	4	4		4	4
	<i>Разом</i>	24	16	6	6		8	4
Змістовий модуль VII								
<u>Сучасна українська архітектура XX-XXI ст.</u>								
19.	Архітектура українського класицизму	20	8	4			12	4
	<i>Разом</i>	20	8	4			12	4
	<i>Семестровий контроль</i>	30						
	<i>Усього</i>	300	80	40			170	20

ПРОГРАМА

Змістовий модуль I
Міська культура як предмет
історико-антропологічних та соціокультурних досліджень

Лекція № 1 (2 год.)

Міська культура як історико-соціальний феномен та предмет міждисциплінарних досліджень

Тематичний план:

1. Місто як творець і локалізатор міської культури.
2. Міська культура як історико-соціальний феномен.
3. Ознаки міської культури.

Основні поняття теми: місто, міська культура, гетерогенність міської культури.

Лекція № 2 (2 год.)

Місто та міська культура у історичній, філософській, соціологічній та культурологічній думці XIX – XXI ст.

Тематичний план

1. Проблема міста та його культурної спадщини у світовій та європейській гуманітаристиці кінця XIX – початку XXI ст.
2. Місто та міська культура в українській історіографії.

Основні поняття теми: урбаністична екологія «чиказької школи», «новий урбанізм», «нова міська історія».

Семінарське заняття № 1

**Тема: Місто та міська культура як історичний і соціокультурний феномен
(2 год.)**

План

1. Місто як об'єкт дослідження історичної антропології.
2. Міська культура як результат цивілізаційного розвитку людства шляхом створення міст.
3. Досвід вивчення міської культури у діяльності Центру міської історії Центрально-Східної Європи (характеристика структури та змістового наповнення сайту)

Література до теми

1. Вебер М. Избранные произведения: Пер. с нем. / сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова; Предисл. П. П. Гайденко. — М.: Прогресс, 1990. — 808 с.
2. Вульф Кристоф. Антропология: история, культура, философия. — СПб.: Изд-во СПбГУ, 2008. — 280 с.
3. Верменич Я. Місто як соціум і як дослідницький об'єкт // Верменич Я. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства і методика літочислення. Київ: Інститут історії України, 2011. — С. 16–40.

4. Дяк С., Склокіна І. Дослідження, документування та популяризація історії міст в Україні: досвід центру міської історії у Львові // Місто: історія, культура, суспільство. – 2106. – В. 1. – режим доступу: <http://mics.org.ua/?p=41>
5. Карповець М. Місто як світ людського буття / М. Карповець. – Острог, 2014. – С. 9–45.
6. Мамфорд Л. Мифмашины: техника и развитиечеловечества / Л. Мамфорд. – М. : Логос, 2001. – 416 с. – <http://www.klex.ru/fer>, https://vk.com/wall-23433303_8514.
7. Прато Б. Дж., Пардо І. Урбаністична антропологія // Місто: історія, культура, суспільство. – 2106. – В. 1. – режим доступу: <http://mics.org.ua/?p=41>
8. Репіна Л.П. Місто, товариство, цивілізація: історична урбаністика у пошуках синтезу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socio.125mb.com/gorod-obschestvo-tsivilizatsiya-istoricheskaya-17844.html>
9. Сванідзе А. Місто в цивілізації: до визначення питання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socio.125mb.com/gorod-tsivilizatsii-voprosu-opredeleniya-17843.html>
10. Трубина Е.Г. Город в теории: опытыосмысленияпространства / Елена Трубина М.: Новоелитературноеобозрение, 2011. — 520 е.: ил.<https://www.academia.edu>
11. Центр міської історії Центрально-Східної Європи // Режим доступу<http://www.lvivcenter.org/uk/>

Семінарське заняття № 2

Тема: Міська культура як предмет досліджень

(2 год.)

План

4. Місто і міська культура в соціокультурних дослідженнях ХХ ст. (М. Вебер, соціологи «чиказької школи», А. Лефевр).
5. Місто і мистецькі практики в процесі технічного розвитку людства в розділі «Винаходи і мистецтво» праці Л. Мамфорда «Міф машини».
6. Світогляд городянина як основа культурних практик: від мешканця античного міста до жителя мегаполісу: спільне та розбіжне.

Література до теми

12. Вебер М. Избранные произведения: Пер. с нем. / сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова; Предисл. П. П. Гайденко. — М.: Прогресс, 1990. — 808 с.
13. Верменич Я. Місто як соціум і як дослідницький об'єкт // Верменич Я. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства і методика літочислення. Київ: Інститут історії України, 2011. – С. 16–40.
14. Вирт Л. Урбанізм як образ життя [Електронний ресурс]. – Режим доступу фрагмент з праці: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vk.com/doc79189164_311815538?hash=3d2d5efc4dd858a728&dl=92d146ba1fed80568b.
15. Карповець М. Місто як світ людського буття / М. Карповець. – Острог, 2014. – С. 177–222.
16. Лефевр А. Социальнопространство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://magazines.russ.ru/nz/2010/2/le1.html>.
17. Мамфорд Л. Мифмашины: техника и развитиечеловечества / Л. Мамфорд. – М. : Логос, 2001. – 416 с. – <http://www.klex.ru/fer>, https://vk.com/wall-23433303_8514.
18. Репіна Л.П. Місто, товариство, цивілізація: історична урбаністика у пошуках синтезу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socio.125mb.com/gorod-obschestvo-tsivilizatsiya-istoricheskaya-17844.html>
19. Mumford L. The Culture of Cities. – A Harvest/HBJ Book, 1972. – 586 p.

Колоквіум 1

Тема: Місто, людина, культура в спадщині Г. Зіммеля (нарис «Великі міста та духовне життя»), Л. Мамфорда («Що таке місто»), М. Анциферова (глава «Місто як соціальний організм» з праці «Шляхи вивчення міста як соціального організму: досвід комплексного підходу»)

1.1. Г.Зіммель «Великі міста та духовне життя» (1903):

- коротка довідка про автора;
- вплив товарно-грошових відносин на формування культурно-духовного простору міста в трактуванні автора;
- «перенасичення» як ознака психологічного образу містянина у трактуванні автора;
- Поняття «свобода», «занепокоєння», «відчуження», відкритість як маркери для аналізу автором духовного життя великого міста.

1.2. М. Анциферов «Місто як соціальний організм», глава з праці «Шляхи вивчення міста як соціального організму: досвід комплексного підходу»:

- коротка довідка про автора;
- місто як система, його функції та поняття «душа міста» у трактуванні автора;
- визначення поняття «місто» у трактуванні автора.

1.3. Л. Мамфорд «Що таке місто» (1937):

- коротка довідка про автора;
- міська спільнота як основа для «соціального виміру» міського життя у трактуванні автора;
- принципи архітектурно-просторового планування міста ХХ ст. у трактуванні автора.

Змістовий модуль II

Місто як фактор і результат соціокультурного розвитку суспільства

Лекція 3

Тема. Міські спільноти як творці культури

(2 год.)

Тематичний план

1. Соціокультурний та історико-антропологічний підходи до вивчення міських спільнот.
2. Історичне, соціально-економічне та світоглядне підґрунтя культуротворчої діяльності міських спільнот у історичному контексті розвитку міста.

Основні поняття теми: локальна спільнота, міська спільнота, «місто як соціальна лабораторія» (Р. Парк), «урбанізм як спосіб життя» (Л. Вірт), культурна стратифікація міських спільнот.

Лекція 4

Культурний простір міста. «Міський міф» як продукт культури

(2 год.)

Тематичний план:

1. Співвідношення понять «міський простір», «соціальний простір», «культурний простір».
2. Культурна історія міста як предмет семіотичних досліджень.
3. Міфологізація міського простору як необхідний складник його культурної характеристики.

Основні поняття теми: міський простір, соціальний простір, культурний простір, гуманітарно-географічний образ міста, семіотика культурного простору міста, міф міста як продукт культури.

Семінарське заняття № 3

Тема: Міська культура як продукт творчої діяльності міських співтовариств

(2 год.)

План

7. Поняття «міське співтовариство». Співвідношення понять «соціальна стратифікація» – «культурна стратифікація». Різновиди міських співтовариств за формами діяльності.
8. Міські співтовариства в процесі розвитку міста як соціального організму – від античності до сьогодення.
9. Інтелектуали та інтелектуальні співтовариства в європейських містах (на теренах України зокрема).
10. Національне та «мультинаціональне» в міській культурі.

Література до теми

20. Колесник І. І. Інтелектуальне співтовариство як засіб легімізації культурної історії України XIX ст. / І. І. Колесник. – Український історичний журнал. – 2008. – № 1. – С. 169–193.
21. Краснова И. А. Деловой человек Флоренции: занятия, круг общения, общественное сознание / И. А. Краснова // Город в средневековой цивилизации Западной Европы. Т. 2. Жизнь города и деятельность горожан. – М. : Наука, 1999. – С. 101–1117.
22. Капраль Мирон. Національні громади Львова XVI-XVIII ст. (соціально-правові взаємини). – Львів : Піраміда, 2003. – 440 с
23. Парк Р. Город как социальная лаборатория [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://sociologica.hse.ru/data/2011/03/30/1211856691/2_3_1.pdf
24. Старченко Н. Честь як регулятор шляхетського повсякдення (Волинь останньої третини XVI – початку XVIII ст.) / Н. Старченко // Український історичний журнал. – 2012. – № 6. – С. 25–39. – Режим доступу: <http://history.org.ua/JournALL/journal/2012/6/3.pdf>.
25. Уваров П. Ю. Интеллектуалы и интеллектуальный труд в средневековом городе / П. Ю. Уваров // Город в средневековой цивилизации Западной Европы. Т. 2. Жизнь города и деятельность горожан. – М. : Наука, 1999. – С. 221–263.
26. Уваров П. Ю. Социальное единство и социальный контроль внутригородских стен / П. Ю. Уваров // Город в средневековой цивилизации Западной Европы. Т. 3. Человек внутригородских стен. Формы общественных связей – М. : Наука, 2000. – с. 166–192.
27. Харитонович Д. Э. Ремесло. Цехи и миф / Д. Э. Харитонович // Город в средневековой цивилизации Западной Европы. Т. 2. Жизнь города и деятельность горожан. – М. : Наука, 1999. – С. 118–124.

Семінарське заняття № 4

Тема: Культурний простір міста. «Міський міф» як продукт культури

(2 год.)

План

1. Поняття «культурний простір міста», «культурний ландшафт міста», «культурне середовище міста».
2. Просторово-географічний та просторово-історичний складники у розгляді міста як осередку культури.

3. Можливості семіотичного підходу до аналізу міста та міської культури як історичних феноменів. Поняття «образ міста» та «міф міста».

Література до теми

1. **Возняк Т. Феномен міста / Т. Возняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/misto/misto-zmist.htm>**
2. **Іванов Вяч. Вс. До семіотичного вивчення культури великого міста Т. Возняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec-dejavu.ru/t-2/Town.html>**
3. **Гурин С. П. Образ города в культуре: метафизические и мистические аспекты. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // http://www.comk.ru/HTML/gurin_doc.htm**
4. **Замятин Д. Локальные истории и методика моделирования гуманитарно-географического образа города [Електронний ресурс] / Д. Замятин. – Режим доступу: <http://www.intelros.ru/subject/figures/dmitriy-zamyatin/12251-lokalnye-istorii-i-metodika-modelirovaniya-gumanitarno-geograficheskogo-obraza-goroda.html>**
5. **Ермолин М. Миф и город. Городская среда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.academia.edu/1508723/%D0%9C%D0%B8%D1%84_%D0%B8_%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4_%D0%95%D1%80%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD**
6. **Лотман Ю. М. Знаковый механизм культуры [Електронний ресурс] / Ю. М. Лотман. – Режим доступу: http://www.historicus.ru/znakovii_mehanizm_kulturi/.**
7. **Мастеница Е. Н. Культурное пространство города как предмет исследования и объект познания: междисциплинарный подход [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bvahan.com/museologypro/muzeevedenie.asp?c_text=123&li2=2**
8. **Немчинов М. Метафізика міста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socio.125mb.com/metafizika-goroda-nemchinov-17886.html>**
9. **Орлова Э. Городская среда как культурно-эстетическое явление [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Kija/07.php**
10. **Пелипенко А. Городской миф и художественное сознание: аспекты диалога [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://apelipenko.ru>**
11. **Чепайтене Р. Місто як ідеологічний текст: теоретичні й інтерпретаційні аспекти // Схід – Захід: Іст.-культ. зб. Вип. 15: Проблеми історичної урбаністики / За ред. В. Кравченка, Г. Грінченко. — Харків : ТОВ «НТМТ», 2011. – С. 11-30**
12. **Топоров В. Н. Пространство и текст // Топоров В. Н. Текст: семантика и структура. М., 1983, с. 227-284 http://ec-dejavu.ru/p/Publ_Toporov_Space.html.**
13. **Топоров В. Н. В. Н. Топоров Текст города-девы и города-блудницы в мифологическом аспекте Исследования по структуре текста. М., 1987, с. 121-132. Режим дооступу: http://ec-dejavu.ru/p/Publ_Toporov_Babilon.html.**
14. **Сойя Э. Как писать о городе с точки зрения пространства. http://www.intelros.ru/pdf/logos_03_2008/07.pdf**
15. **Хренов Н. Образы города в истории: психологический аспект смены парадигмы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecsocman.hse.ru/data/081/996/1219/016_Hrenov_Obrazu_goroda.pdf**

Семінарське заняття № 5

Тема: «Міф Києва» – історичний, соціальний, культурний складники

(2 год.)

План

1. Дата заснування Києва як відправна точка створення «міфу Києва».
2. Набуття Києвом ознак «духовної столиці»: XVII – XIX ст.
3. Образ Києва у історичних розвідках XIX ст.
4. Образ Києва в історичній концепції М. Грушевського.

5. Історичні пам'ятки Києва як підгрунтя для створення «міфу міста».

Література до теми

1. Брайчевський М.Ю. Коли і як виник Київ / М.Ю. Брайчевський. – К., 1963.
2. Берлінський М.Ф. Історія міста Києва / М.Ф. Берлінський – К., 1991.
3. Грушевський М. Нарис історії Київської землі від смерті Ярослава до кінця XIV ст. / М. Грушевський. – К., 1991.
4. Ващенко В. Ментальна географія епохи модерну: конструювання М. Грушевським «історичного простору» України, Європи та Росії / В. Ващенко // Ейдос. – 2013. – № 7. – С. 32–58. – Режим доступу: http://history.org.ua/JournALL/eidos/eidos_2013_7/4.pdf
5. **Возняк Т. Феномен міста / Т. Возняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/misto/misto-zmist.htm>**
6. Грицак Я. «Яких-то князів були столиці в Києві?»: До конструювання історичної пам'яті галицьких українців у 1830–1930-ті роки / Я. Грицак // Україна модерна. – Львів, 2001. – Т. 6. – С. 77–95. – Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Hrytsak_Yaroslav/Yakykhto-kniaziv-buly-stolytsi-v-Kyievi/.
7. Євгеній (Болховітінов). Вибрані праці з історії Києва / Євгеній Болховітінов. – К., 1995.
8. **Іванкова-Стецюк О. Історико-культурна спадщина як чинник формування соціокультурного простору міста // Агора, випуск 9: – С. 7–16. – <https://www.wilsoncenter.org/publication/agora-vipusk-9-misto-yak-chinnik-demokratichnogo-rozvitku-ukrayini#sthash.jeHhuVgw.dpuf>**
9. Історія Києва: У 3 т., 4 кн.: Пер. з рос. / АН УРСР. Ін-т історії; Редкол.: Ю.Ю. Кондуфор (голов. ред.) та ін. – К., 1986–1987.
10. Лотман Ю.М. Отзвуки концепции «Москва – третий Рим» в идеологии Петра Первого (К проблеме средневековой традиции в культуре барокко) / Ю. М. Лотман, Б. А. Успенский // История и типология русской культуры. – СПб., 2002. – С. 352–354. – Режим доступу: <http://www.historicus.ru/otzvuki-kontseptsii-Moskva-tretii-Rim-v-ideologii-Petra-Pervogo/>.
11. Максимович М. Об участии и значении Киева в общей истории России http://zapadrus.su/attachments/Maksimovich_kiev.pdf.
12. Нора П. Проблематика мест памяти Франция-память / П. Нора, М. Озуф, Ж. де Пюимеж, М. Винок. - СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 1999, с. 17-50. – Режим доступу: <http://ec-dejavu.ru/m-2/Memory-Nora.html>.
13. Толочко П.П. Історична топографія стародавнього Києва / П.П. Толочко. – К., 1972.
14. Толочко А. Очерки Руси начальной / А. Толочко. – Киев, Санкт-Петербург : Лаурис, 2015. – 336 с. – Режим доступу: https://vk.com/doc-39153710_419503708?dl=7236871e063b0a3168.
15. Фундуклей И.И. Обозрение Киева в отношении к древностям. – К., 1847. – Режим доступу: <http://www.myslenedrevo.com.ua/ru/EStore/Kyiv/1847Funduklej.html>.
16. Шулькевич М.М. Киев: Архитектурно-исторический очерк / М.М. Шулькевич. – К., 1982.

Колоквіум 2

Тема: Міська культура як предмет семіотичного аналізу в роботах У. Еко (глава «Функція і знак» з праці «Відсутня структура. Вступ до семіології»), Вяч. Вс. Іванова (нарис «До семіотичного вивчення культури великого міста» (зі збірки «Знаковые системы культуры, искусства и науки»), Т. Возняка «Семантичні простори міста» (зі збірки «Феномен міста»).

1.1. У. Еко «Функція і знак (Семіологія архітектури)», глава з праці «Відсутня структура. Вступ до семіології»

– коротка довідка про автора;

- у чому, на думку автора, полягають комунікативні властивості архітектури?
- знак, денотація та конотація в архітектурі згідно концепції автора;
- знакова сутність архітектурної форми та історія у трактуванні автора.

1.2. Вяч. Вс. Іванов Нарис «До семіотичного вивчення культури великого міста» зі збірки «Знакові системи культури, мистецтва і науки».

- коротка довідка про автора;
- семіотичне тлумачення основних складників структури міста з використанням міфологічних образів за концепцією автора (стіна, брама, палац тощо);
- місто як особистість та наявність кількох семіотичних систем у тлумаченні культурного образу міста.

1.3. Т. Возняк «Семантичні простори міста», глава зі збірки «Феномен міста».

- коротка довідка про автора;
- місто як осередок генерації сенсу у трактуванні автора;
- місто як продуцент і ретранслятор культурних текстів у розумінні автора.

Змістовий модуль III

Просторово-часовий континуум міської культури – від давнього міста-держави до сучасного мегаполісу

Лекція № 5

**Тема. Просторова модель міста в історико-культурній перспективі
(2 год.)**

План

1. Архітектурно-просторовий образ міста: культурно-символічний зміст.
2. Просторова модель міста від доби перших цивілізацій до Середньовіччя.
3. «Ідеальне місто» Ренесансу як результат «світоглядного перевороту» ранньомодерної доби.
4. Архітектурно-просторовий образ міста за доби модерної урбанізації: XIX – XX с

Основні поняття теми: *архітектурно-просторовий образ міста; просторова модель міста, «ідеальне місто»*

Лекція № 6

**Тема. Просторова модель міста в історико-культурній перспективі
(2 год.)**

План

1. Історична обумовленість еволюції форм міської культури (на прикладі давньогрецького полісу).
2. Основні ознаки міської культурної спадщини від Середньовіччя до початку Нового часу.
3. Місто в урбанізаційних процесах XIX – початку XX ст.

Основні поняття теми: *міська культура в історичній перспективі; процес урбанізації та культура.*

Лекція № 7

**Тема. Історія та сьогодення в культурі сучасного мегаполісу
(2 год.)**

План

1. Культурний простір сучасного мегаполіса: доля мистецтва в місті.
2. Історія та історико-культурна спадщина в сучасному місті.

Основні поняття теми: мегаполі, культура, історико-культурна спадщина.

Семінарське заняття № 6

Тема: *Архітектурний образ європейського міста: сталє та мінливе*

(2 год.)

План

1. Архітектура міста античної Греції класичної доби (на прикладі Афін).
2. Міський простір Риму в основних архітектурних формах – від доби Республіки до доби Імперії
3. Оборонний, культовий та громадський складники в архітектурі європейського міста доби Середньовіччя: фортеця, собор, ратуша (на прикладі одного з міст).
4. Міська цивілізація у трактуванні гуманістів Ренесансу та форми ренесансної архітектури.
5. Від бароко до доби еkleктизму – архітектурні стилі Нового часу у забудові європейських міст (можливо, на прикладі одного з міст).
6. Урбаністичні процеси ХХ ст. та архітектура: видозміни в міській забудові.

Література до теми

1. Андреев Ю.В. Историческая специфика греческой урбанизации. Полис и город. http://www.sno.pro1.ru/lib/gorod_kak_soziokulturnoe_yavlenie/index.htm
2. Брагіна М. Італійські гуманісти про міські цивілізації / М. Брагіна . – Режим доступу:
3. <http://socio.125mb.com/italyanskie-gumanisty-gorodskoy-tsivilizatsii-17875.html>.
4. Брунов Н. Очерки по истории архитектуры, тт. 1,2. – М. : ЗАО Центрполиграф, 2003.
5. Історія архітектури: книги, каталоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ex.ua/86442110>.
6. Данилова И. Е. Итальянский город XV века: реальность, миф, образ. – М., 2000. – 523 с.
7. Данилова М. И. К вопросу о сложении пространственной модели итальянского ренессансного города (Флоренция) / М. И. Данилова Город как социокультурное явление исторического процесса. – М. : Наука, 1995. – С. 240–249.
8. Кнабе Г. С. Внутреннее пространство: дом, город, общество / Г. С. Кнабе // Город как социокультурное явление исторического процесса. – М. : Наука, 1995. – С. 224–235.
9. Линч К. Образ города / К. Линч. – М. : Стройиздат, 1982. – 328 с.
10. Никулина. Н.М. Город на стыке культур Востока и Запада во II I тыс. до н. э. (Акрополь как центр и связующий компонент). – Режим доступу: http://www.sno.pro1.ru/lib/gorod_kak_soziokulturnoe_yavlenie/index.htm.
11. Паперный В. Культура Два / В. Паперный. – М. : Новое литературное обозрение, 1996. – 320 с.

Семінарське заняття № 7

Тема: *Проблеми культурного буття сучасного мегаполісу*

План

1. Масове / елітарне в культурі та культурні практики сучасного міста.
2. «Зонування» сучасного міста («центр» / «периферія») та культурний простір міста.
3. Поняття «міська ідентичність» та реалії життя сучасного міста.
4. Оновлення міського простору засобами культури та проблема збереження історико-культурних пам'яток (на конкретних прикладах).

Література до теми

1. Викери Дж. *Возрождение городских пространств посредством культурных проектов – синтез социальной, культурной и городской политики // Визуальная антропология: городские карты памяти; под ред. П.В. Романова, Е. Р. Ярской. – М. : ООО «Вариант», ЦСПГИ, 2009. – С. 205–234.*
2. Іванкова-Стецюк О. *Історико-культурна спадщина як чинник формування соціокультурного простору міста // Агора, випуск 9. – С. 7–16. – <https://www.wilsoncenter.org/publication/agora-vipusk-9-misto-yak-chinnik-demokratichnogo-rozvitku-ukrayini#sthash.jeHhuVgw.dpuf>*
3. Карповець М. *Місто як світ людського буття / М. Карповець. – Острог, 2014. – С. 80–108; 203–211.*
4. Колхас Р. *Нью-Йорк вне себя: ретроактивный манифест Манхеттена / Р. Колхас. – М., 2013. – С. 336. – Режим доступу: http://vk.com/doc25372274_355416990?hash=8dbb452c5242f1f227&dl=d12ec568c08df9410a.*
5. Кук С. *Берегові пам'ятки і перебудова міст // Урбаністичні студії. Анатомія міста: Київ. – 2013. – № 2. – С. 98–110. – Режим доступу: https://ua.boell.org/sites/default/files/urban_study2.pdf.*
6. Малес Л. *Поділ простору і громади за віссю «центр-периферія» // Урбаністичні студії. Анатомія міста: Київ. – 2010. – № 1. – С. 108–115. – Режим доступу: https://ua.boell.org/sites/default/files/downloads/anatomia_mista_book_2012-11-28.pdf.*
7. Мусієздов О. *Три виміри міської ідентичності // Урбаністичні студії. Анатомія міста: Київ. – 2013. – № 2. – С. 129–138. – Режим доступу: https://ua.boell.org/sites/default/files/urban_study2.pdf.*
8. Сараніна Є. *Історичні містечка України: модуси взаємодії з минулим // Місто й оновлення. Урбаністичні студії. – 2013. – № 2. – С. с. 39–50. – Режим доступу: https://ua.boell.org/sites/default/files/urban_study2.pdf.*
9. Субірос Ж. *Культурні стратегії та оновлення міста: досвід Барселони // Урбаністичні студії. Анатомія міста: Київ. – 2013. – № 2. – С. 13–38. – Режим доступу: https://ua.boell.org/sites/default/files/urban_study2.pdf.*

Колоквіум 3.

Тема. Міста і міська культура як продукт життєдіяльності соціуму в роботах Ф. Броделя (глава «Місто як таке» з праці «Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст.», т. 1), Ж. ЛеГоффа (глава «Розквіт міст і Європа містян» з праці «Народження Європи»).

1.1. Ф. Бродель, розділ «Міста» з праці «Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст.», т. 1

- коротка довідка про автора;
- як саме погляди автора на роль міста у цивілізаційному розвитку людства втілено у фразі зі вступу до розділу: *«Місто – ніби цезура, розрив, нова доля світу. Коли воно виникає, несучи з собою писемність, то відчиняє двері того, що ми називаємо історією»?*
- в який спосіб, за думкою автора, процес поділу праці впливав на розвиток міст у світі та змінення їхньої ролі в життєдіяльності суспільства – від незначної до глобальної?;
- який фактор у розвитку міст Ф. Бродель позначив як «гордовитість»?
- утворення комунікації між містами та виникнення ієрархічного розподілу між ними як основа для розвитку міста як історико-культурного феномену;
- у чому, на думку автора, полягає специфіка західних міст та яку класифікацію їх він пропонує?
- міста в інших регіонах світу у порівнянні з європейськими, за трактуванням автора;
- поняття «велике місто» та «столичне місто» і роль таких утворень в розвитку людської цивілізації, за Ф. Броделем.

1.2. Ж. леГофф, глава «Розквіт міст і Європа містян» з праці «Народження Європи» («Чи народилась Європа в Середньовіччя?»)

- коротка довідка про автора;
- як саме погляди автора на європейське місто втілено у фразі: «Образ міста в середні віки поєднував у собі водночас матеріальні реалії та уможлядні уявлення?»
- диференціація європейських міст та їхнє місто у феодальних структурах тогочасного суспільства, на думку автора;
- поняття «індивідуальність міста» у трактуванні автора;
- погляди автора на визначення понять «місто» та «містянин».

Змістовий модуль IV

Еволюція форм міської культури на теренах України

Лекція №8

**Тема. Міське / сільське, столичне / провінційне, центральне / периферійне, національне / регіональне у культурному житті українських міст
(2 год.)**

План

1. Місто та село у просторі культури: проблеми взаємодії в історії та сучасності України.
2. Поняття «столиця» / «провінція»: українська специфіка.
3. Співвідношення національного та регіонального в історії формування міської культури в Україні.

Основні поняття теми: міська культура, сільська культура, столичне місто, провінційне місто, національне в міській культурі, регіональне в міській культурі.

Лекція №9

**Тема. Еволюція форм міської культури в Україні відповідно до історичної доби
(4 год.)**

План

1. Місто на теренах України княжої доби: соціальна стратифікація суспільства та культура.
2. Інтерпретація європейської художньої традиції в життєдіяльності українських міст XV - XVIII ст.
3. Оформлення міст як культурно-інтелектуальних центрів «імперської доби» та проблема національного в культурі України.
4. Культурна спадщина міст ХХст. : між тоталітаризмом та свободою.

Основні поняття теми: культурна стратифікація, середньовічне місто, ранньомодерне місто, європейські художні традиції, місто як культурно-інтелектуальний центр, конфлікт між тоталітаризмом та демократією у просторі міської культури.

Семінарське заняття № 8

Тема: Історико-географічні та етнічно-ідентифікаційні ознаки міської культури в українській історії

(2 год.)

План

1. Співвідношення місто / село на теренах України та проблема формування міської культури.
2. Етнологія міста як один із шляхів вивчення міської культури.
3. Провінційне / столичне на теренах та міська культура.

Література до теми

1. Боднар Г. Львів. Щоденне життя міста очима переселенців із сіл (50-80-ті роки ХХ ст.). – Львів :ЛНУ, 2010. – 340 с.
2. Борисенко М. Етнологія міста як перспективний напрямок українознавства / М. Борисенко // Українознавство. - 2011. - № 3. - С. 102-107.
3. Верменич Я. Міська і сільська історії. Еволюція вітчизняної міської традиції... // Верменич Я. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства і методика літочислення. Київ: Інститут історії України, 2011. – С. 90–109; 131–250.
4. Момот Т. Етнологія міста в Україні: становлення та історія / Т. Момот // Етнічна історія народів Європи. - 2014. - Вип. 42. - С. 19–24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2014_42_5.
5. Пелін А., Бартенева О. Поляризація столиці і провінції епохи постмодерна [Електронний ресурс] А. Пелін, О. Бартенева. – Режим доступу: <http://a-pelin.info/?go=pub&item=79>
6. Сорока Ю. «Безіменна зоря»: провінція як соціокультурна категорія та спосіб сприйняття міста // Схід – Захід: Іст.-культ. зб., Вип. 15: Проблеми історичної урбаністики / За ред. В. Кравченка, Г. Грінченко. – Харків : ТОВ «НТМТ», 2011. — С. 264–280.
7. Стоянова Г. М. Проблеми методології етнографічного вивчення міської культури: постановка питання / Г. М. Стоянова // Чорноморський літопис. - 2011. - Вип. 3. - С. 117-119. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chl_2011_3_24.

Семінарське заняття № 9**Тема: Міська культура України в історичному контексті**

(4 год.)

План

1. Місто та його культурний спадок в системі соціальних світів Київської Русі.
2. Архітектурний образ ранньомодерного міста в Україні як приклад засвоєння європейських традицій містобудування (на прикладі одного з міст).
3. «Гетьманська столиця» як явище державно-урбанізаційних процесів в Україні другої половини XVII – першої половини XVIII ст.
4. «Культурний ландшафт» України першої половини XIX ст. та оформлення міст як університетських та інтелектуальних центрів.
5. Культурне середовище міст України імперської доби (на прикладі одного з міст).
6. Особливості забудови та житла в Україні 1920-х – 1930-х рр. як результат «радянзації» міської культури.

Література до теми:

1. Борисенко М. Вплив побутових чинників на морально-психологічний клімат комунальної квартири України 20 - 30-х роках ХХ ст. / М. Борисенко // Історичний журнал. - 2008. - N 5 - С. 117–124.
2. Борисенко М. Домашній побут городян України в 20-х роках ХХ ст. / М. Борисенко // Історичний журнал. - 2008. - N 4. - С. 64-70.
3. Вечерський В. Гетьманські столиці України / В. Вечерський. – К. : Наш час, 2008. – 320 с.
4. Вільшанська О. Л. Мода у повсякденному житті міського населення України кінця ХІХ – початку ХХ ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/13679/30-Vilshanska.pdf?sequence=1>
5. Історія української культури : у 5 т. / Б. Є. Патон (голов. ред.) ; НАН України. – К. : Наукова думка, 2001–2013.
6. Логвин Г. По Україні. Стародавні мистецькі пам'ятки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://alyoshin.ru/Files/publika/logvin/logvin_ukr_00.html.
7. Острянюк А., Аскерова Л. Чернігів у ХІХ – на початку ХХ ст.: формування міського середовища // Краєзнавство. – 2012. - № 3. – С. 5–19. – Режим доступу: http://history.org.ua/JournALL/kraj/kraj_2012_3/2.pdf
8. Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. – К. : АртЕк, 2001. – 728 с., с. 71–86; 308–322.
9. Ткаченко В. Г. «Міста-сади»: перспективи та реальність (будівництво та реконструкція промислових міст України в 1920 – 1930-і роки) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/36812/08-Tkachenko.pdf?sequence=1>.
10. Чорний Д.М. По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) / Д.М. Чорний. – Харків, 2007. – 304 с. – Режим доступу: <http://fs39.www.ex.ua/get/d2b45545e83d77aa479fce2bcf65d62a/7178407/>

Колоквіуми 4–5

Тема: Обговорення наукових статей за проблематикою курсу (виступ – до 10 хв., обговорення – до 15 хв.)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90–100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82-89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35-59 балів	Незадовільно
F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34 балів	

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю
1	Відвідування лекцій	1
2	Відвідування практичних (семінарських занять)	1
3	Робота на практичному (семінарському) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії та інше)	5 (у тому числі за видами)
4	Самостійна робота (підготовка до колоквиуму)	10
5	Самостійна робота (стаття за проблематикою курсу)	50 (за весь курс)

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Формою здійснення студентами другого року магістерської програми другого року навчання є написання наукової роботи у формі статті за проблематикою курсу, презентація своєї роботи на колоквіумах для обговорення та подальший захист, а також участь у обговоренні статей колег.

Мета: вироблення у студентів навичок самостійної роботи з історичними джерелами фаховими дослідженнями для удосконалення знань, отриманих у процесі навчання.

Зміст: поглиблене вивчення студентами окремих проблем історії міської культури.

Форма:

Наукова робота у формі статті

Орієнтовні теми наукових робіт з курсу «Історія міської культури»

1. Місто як осередок культури у науковому дискурсі вчених «Школи Анналів».
2. Площа античного міста як історико-культурний феномен.
3. Культурний простір італійського міста в контексті Ренесансу (на прикладі *(вибір міста самостійно)*).
4. Реалізація концепції «ідеального міста» в європейських архітектурно-містобудівних практиках ранньомодерної доби.
5. Еволюція архітектурно-культурного простору Риму за часів становлення стилю бароко (кінець XVI– початок XVII ст.).
6. «Відкриття міста»: образ Парижа в творчості французьких імпресіоністів (на прикладі спадщини Е. Мане, К. Пісарро, А. де Тулуз-Лотрека, Е. Дега *(за вибором)*).
7. «Образ *(вибір міста в Україні самостійно)*» – до питання історико-культурної інтерпретації.
8. Субкультура студентства на теренах України ранньомодерної доби: спроба комплексного аналізу.
9. Культурний простір Батурина за часів Івана Мазепи: національне та європейське.
10. Наукове товариство в Україні другої половини XIX ст. як суб'єкт міської культури: творення національного історичного нарративу (на прикладі *(вибір товариства самостійно)*).
11. Громадівські «недільні школи» початку 1860-х рр. в культурному просторі Києва: розташування, будівлі, устрій.
12. Заснування «шкіл малярства» в Києві, Харкові, Одесі як чинник розвитку культурно-художнього простору міст в другій половині XX ст.
13. Комунальна квартира як результат і чинник «советизації» міської культури України у XX ст.
14. Концепція «ідеального міста» в контексті урбанізаційних процесів XX ст.
15. Елітарне та масове в культурній спадщини українських міст: перша чверть XXI ст.

Вимоги до статті:

(презентація тексту у формі розгорнутого плану-конспекту – другий тиждень жовтня;

презентація основного тексту – іспит)

1. Обсяг – min 15 ст. – max 20 ст. (не більше 40 тис. знаків).
2. Структура: обґрунтування доцільності (актуальності) вибору теми; аналіз останніх публікацій з проблеми; формулювання мети та основного завдання роботи; виклад основного матеріалу; висновки та перспективи подальших досліджень з проблеми.
3. Анотації українською та англійською мовами (800-1000 знаків), ключові слова.
4. Посторінкові примітки згідно стандарту.
5. Прикінцева бібліографія.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

*Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю*

Розділ I

Теоретико-методологічні основи вивчення історії міської культури

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	Разом за I модуль			Разом за II модуль			Разом за III модуль			Разом за IV модуль			Всього	
			Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10				
1.	Відвідування лекцій	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	3	1	2	3	10
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	1	2	3	1		1	2	1	2	3	10
3.	Робота на семінарському занятті	5	5	5	10	5	10	15	5		5	10	5	10	15	50
4.	Самостійна робота (підготовка до колоквіуму)	10			10			10				10			20	50
5.	Самостійна робота (стаття за проблематикою курсу)	25 (за І розділ)														25
6.	Підсумок (максимальний)															145

Коефіцієнт: 30 б. : 145=0,2

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

РОЗДІЛ I

Основна:

1. Антонович В. Исследование о городах Юго-Западного края // http://www.sedmitza.ru/data/581/025/1235/69_100.pdf
2. Анциферов М. Пути изучения города как социального организма: опыт комплексного подхода. – Л. : Сеятель, 1926. – 151 с. <http://www.twirpx.com/file/563763/>.
3. Вебер М. Избранные произведения: Пер. с нем./Сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова; Предисл. П. П. Гайденко. — М.: Прогресс, 1990. — 808 с.
4. Верменич Я. Місто як соціум і як дослідницький об'єкт // Верменич Я. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства і методика літочислення. Київ: Інститут історії України, 2011.
5. Возняк Т. Феномен міста / Т. Возняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/misto/misto-zmist.htm>
6. Город как социокультурное явление исторического процесса. – М. : Наука, 1995. – 351 с. Історія української культури : у 5 т. / Б. Є. Патон (голов. ред.) ; НАН України. – К. : Наукова думка, 2001–2013.
7. Город и искусство. Субъекты социокультурного диалога [Текст] / ред. Э. В. Сайко ; РАН. Научный совет по истории мировой культуры. - М. : Наука, 1996. - 286 с.
8. Історія української культури : у 5 т. / Б. Є. Патон (голов. ред.) ; НАН України. – К. : Наукова думка, 2001–2013.
9. Історія українського мистецтва у 5 тт. / Інститут мистецтвознавства, етнологія та фольклористики НАН України; гол. ред. Г. Скрипник. К., 2008–2011.– https://vk.com/wall135755298_5987.
10. Карповець М. Місто як світ людського буття / М. Карповець. – Острог, 2014.
11. *Город в средневековой цивилизации Западной Европы. Т. 1. Феномен средневекового урбанизма / Ред. А. Сванидзе, тт. 1–4. – Москва: Наука, 1999–2000.*
12. *Образ міста в контексті історії, філософії, культури : киевознавчі читання / Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України; голов. ред. М. Попович. – К. : Видавець ПАРАПАН, 2005. - 200 с.*
13. *Посацький Б. С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ–ХХІ ст.) / Б. С. Посацький. – Л. : НУ «Львівська політехніка», 2007. – 208 с.*
14. *Boutros F., Straf W. Circulation and the City: Essays on Urban Culture. – Montréal: McGill-Queen's University Press. – 2010. – 306 p.*
15. *Mumford L. The Culture of Cities. – A Harvest/HBJ Book, 1972. – 586 p.*
16. *Stevenson D. Cities and Urban Cultures. Open University Press, 2003. – 164 p.*

Додаткова:

1. Августин Аврелий О граде божьем http://azbyka.ru/otechnik/Avrelij_Avgustin/o-grade-bozhem/.
2. Бродель Ф. Місто як таке // Бродель Ф. «Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV–XVIII ст.», т. 1, с. 414–440. Режим доступу: <https://toloka.to/t56581>.
3. Гофф, ле Ж. Расцвет городов и Европагорожан // Ж. леГоффРождениеЕвропы. https://vk.com/doc2880445_140104372?hash=60a928c2b965681eb9&dl=c5470062931f37c48f.
4. Данилова И. Е. Итальянский город XV века: реальность, миф, образ. – М., 2000. – 523 с.
5. Замятин Д. Н. Культура и пространство: моделирование географических образов / Д. Н. Замятин. – М. : Знак, 2006. – 488 с.

6. Зиммель Г. Большиегорода и духовнаяжизнь<http://www.ruthenia.ru/logos/number/34/02.pdf>
7. Иванов Вяч. Вс. До семіотичного вивчення культури великого міста Т. Возняк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec-dejavu.ru/t-2/Town.html>.
8. Иванкова-Стецюк О. Історико-культурна спадщина як чинник формування соціокультурного простору міста // Агора, випуск 9:– С. 7–16. – <https://www.wilsoncenter.org/publication/agora-vipusk-9-misto-yak-chinnik-demokratichnogo-rozvitku-ukrayini#sthash.jeHhuVgw.dpuf>
9. Лотман Ю. М. Знаковиймеханізмкультури [Електронний ресурс] / Ю. М. Лотман. – Режим доступу: http://www.historicus.ru/znakovii_mehanizm_kulturi/.
10. Мамфорд Л. Що таке місто // Анатомія міста: урбаністичні студії / Ред. кол.: А.Макаренко, В. Осьмак, та др.. – С. 10-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ua.boell.org/sites/default/files/downloads/anatomia_mista_book_2012-11-28.pdf.
11. Парк Р. Город каксоциальнаялаборатория [Електронний ресурс]. – *Режим доступу: https://sociologica.hse.ru/data/2011/03/30/1211856691/2_3_1.pdf*.
12. Прато Б. Дж., Пардо І. Урбаністична антропологія // Місто: історія, культура, суспільство. – 2106. – В. 1. – режим доступу: <http://mics.org.ua/?p=41>
13. Репіна Л.П. Місто, суспільство, цивілізація: історична урбаністика у пошуках синтезу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socio.125mb.com/gorod-obschestvo-tsivilizatsiya-istoricheskaya-17844.html>
14. Сарапіна Є. Історичні містечка України: модуси взаємодії з минулим // Місто й оновлення. Урбаністичні студії / Представництво Фонду ім. ГайнріхаБьолля в Україні; Редкол.: С. Шліпченко, В. Тимінський, А. Макаренко, Л. Малес, І. Тищенко. — К.: ФОП Москаленко О.М., 2013. — с. 39-50. – https://ua.boell.org/sites/default/files/urban_study2.pdf.
15. Сорока Ю. «Безіменна зоря»: провінція як соціокультурна категорія та спосіб сприйняття міста // Схід – Захід: Іст.-культ. зб., Вип. 15: Проблеми історичної урбаністики / За ред. В. Кравченка, Г. Грінченко. – Харків : ТОВ «НТМТ», 2011. — С. 264–280.
16. Сойя Э. Какписать о городе с точки зренияпространства. http://www.intelros.ru/pdf/logos_03_2008/07.pdfТопоров В. Н. В. Н. Топоров Текст города-девы и города-блудницы в мифологическом аспекте Исследования по структуретекста. М., 1987, с. 121-132. Режим дооступу: http://ec-dejavu.ru/p/Publ_Toropov_Babilon.html.